

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre 8 frt — kr.
 Negyedévre 2 „ — „
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre 10 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt 50 kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 12 frt — kr.
 Negyedévre 8 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, márczius 15.

Márcziusi szellő.

Régen nem volt a magyarnak ilyen reménykeltő márcziusi ünnepe, mint a tegnapi.

Több, mint félszázaddal ezelőtt e napon állította össze a márcziusi ifjuság 12 pontban a magyar nemzet kívánságait: Mit kíván a magyar?

Azóta a korról a kívánságok is növekedtek, de fájdalom, eddig még a régi kívánságok sem teljesedtek be, sőt évről-évre távolodott tőle a remény is. Nem boldog a magyar! Szálló ige lett.

A mostani márcziusi szellő azt a reményt kelti a nemzetben, hogy kívánságainak legalább java része teljesedni fog. Meg van legalább adva a mód és eszköz, mert olyan férfiak kezébe van letéve sorsa, akik önzetlenül fáradoznak az ország boldogulásán.

Apponyi Albert gróf, a nemzetnek büvös szavú vezére, tegnap a nemzet fórumán azzal kezdte új helyén első beszédét:

»Történt márczius elsején.«

Mi történt márczius elsején?

Az általános rokonszenvvel, bizalommal fogadott kormányelnök programot adott.

Ez a program nem öleli fel a magyar nemzetnek minden kívánságát, de ha megvalósul megadja a boldogulás első feltételét, megadja a módot a többiek megvalósulására is.

Nemzeti állam, a törvény, jog és igazság uralma s a magyar föld védelme. Ez a program lényege.

Ugy hangzik ez az ígélet, mint varázsige. Pedig csak azt ígéri, amit tennie kötelessége, amihez joga van az országnak. De eddig mindezt csak hírből ismertük.

Most komoly férfiak ígéri, akiknek szavában bizik a nemzet.

A márcziusi szellő reményt ültetett a nemzet szívébe, vajha ne lenne csalóka remény!

* * *

Márczius 15.

A szabadság hajnalhasadásának emléknapján ünnepelt az ország s Nagyvárad város közönsége is kivette részét az ünnepből.

Megnyitott, a multak emlékeit őrző szent kegyelet. Az édes emlékezet visszahozta közénk azt a dicső napot, melyen sok szív vágya, egy nemzet óhaja született meg.

Az iskolák, egyesületek hazafias ünnepélyeket tartottak, a polgárság nagy része pedig közös lakomára gyűlt össze.

A városban igen sok házon ki volt tűzve a nemzeti lobogó.

Az ünnepélyek lefolyása a következő volt:

A tanintézetekben.

A jogakadémia polgársága az előző évekénél jóval fényesebben ülte meg a nemzeti újjászületés dicső napját. Előkelő hölgy és férfi közönség egészen megtöltötte a jogakadémia dísztermét úgy, hogy az ifjuság nagy részt ki szorult a szomszéd terembe, sőt még a folyosó is telve volt.

Az ünnepélyen azonban még nagyobb közönség lett volna, de tév. désből az egyik lapban az ünnepély kezdete 5 órára volt kitéve, pedig az 4 órakor kezdődött a Hymnussal, a mit az ifjuság énekelt.

Az ünnepélyt Bárdos Ödön az önképzőkör alelnöke nyitotta meg lelkes szavakkal.

Utánna Knapp Lajos lépett az emelvényre fekete magyar ruhában s karddal s úgy szavalta el a lánglelkű költő legszebb költeményét a »Nemzeti dal«. Az igazi érzéssel teli szavalt a közönség lelkesen megénekelte.

Az ünnepi beszédet Medvigy Gábor, az olvasókör elnöke mondotta, aki lelkesen escelette a nagy napok fontosságát s történetét, majd Gara Akos szavalta el nagy hatás mellett »Márczius 15.« című saját költeményét.

Papp János tartott még ezután lelkes beszédet, majd Sebő Mihály elszavalta Damjanovits Miklós joghallgató »Oda« cz. költeményét.

A minden ízében sikerült hazafias ünnepély a Szózat éneklésével ért véget, amelyet az akadémiai polgársággal együtt énekelt az egész közönség.

Az ünnepély végével felhangzott a Kossuth Lajos azt üzenete, meg a többi hazafias dal, a melynek hangjai mellett az ifjuság nagy ember-tömeget kísérve a Szt. László szobor elé vonult, ahol Knapp Lajos újból elszavalta a Nemzeti dal. Ezután a nagy számra fölszaporodott tömeg a Nagy Sándor szülőházához vonult, hol Gara Akos szavalt.

A tömeg ezután hazafias dalok éneklésével a legnagyobb rendben szét oszlott.

A premontrei rendü főgymnasiumban.

miní minden évben úgy az idén is sikerült ünnepélylyel ülték meg márczius idusát.

Az ünnepély, amelynek minden pontja igen szépen sikerült s mindannyi nagy lelkesedést keltett, a műsora a következő volt:

1. Hunyady-induló, Erkel Ferencztől, előadta a zene-egyesület; 2. elnöki megnyitó beszéd, tartotta Berkovits René VIII. o. t.; 3. Kossuth bucsuja, Verő Györgytől, előadta a zene-egyesület; 4. Márczius 15. irta Alliquander Ödön VII. o. t., szavalta: Dukesz István VIII. o. t.; 5. induló, Irsa Józseftől, előadta a daloskör; 6. alkalmi beszéd, tartotta Missuray Ágoston VIII. o. t.; 7. Hymnusz, előadta a zene-egyesület; 8. »Mi a haza«, Ábrányi Emiltől, szavalta Taróczy Béla VIII. o. t.; 9. Rákóczy kesergője, Káldy Gy-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az élet álom.

Szeretett Terezám nevednek ünnepén
 Beváltni azt, mit rég ígertem néked én:
 Kívánva barátuóm, — éltesen Istened!
 Ime itt küldöm e hosszanvárt levelet.
 Tartalmát sejtethed, — egy édes bus rege.
 Rég letűnt napjaink búbájós emléke,
 Hamvadó csillaga hanyatló életnek,
 Siratott halottja csalatott reménynek.
 Álom volt az csupán, tündéri látomány —
 Szenvedés boruján ragyogó szivárvány.
 Boldogság hajnala, — bódító ígélet
 Elhervadt virága összetört szívemnek.
 De hagyjuk, hagyjuk ezt, kesergni nincs helyén —
 Legyen a fájdalom egyedül az enyém.
 A jelen oly sivár, nekem nem nyújt vigaszt,
 Eljűk hát újra át az édes multakat.

A fenyvesek hazája jut-e még eszedbe, —
 El-e még lelkedben Polyána emléke?
 Kicsinke házira gondolsz-e vissza még?
 Vagy hogy már elhagyád, el is feledted rég?
 Oh jer, jer hát velem, — járjuk még egyszer át
 E drága emlékü regényes kis tanyát.
 »Szapary háza« ez. Oszlopos tornácza,
 Hány boldog órának volt néma tanuja.
 Előtte a nagy kert virágos erdeje,
 Mellette a pázsit, játékok színtere.
 Belőle indul ki kanyargó fel az ut

A zuhatag előtt buzog fel a »Borkut«;
 Körötte pohárral sok asszony és leány, —
 Orezájuk vértelen, oly sápadt, halavány.
 Így néztél te is ki, — és mi lett belőled?
 Rózsás kis arcodon most teltek az erek.
 A kuttól nem messze, ott áll a »Norma fa.«
 Kanyargó ösvényünk sokszor átszakgatva
 Szirtkőves medrében majd jobb, majd baloldalt
 Bujósdit játszva fut a szilaj kis patak;
 Partján nagy szikla áll, ormán egy vaskereszt,
 Aljában folyondár s ezer kis nefelejt.
 A »Mitrú sirja« ez. Rég történt az eset,
 Ráomlott a szikla és szegény ott veszett,
 Aludj oh! csak aludj a gyilkos kő alatt,
 A mindig csevegő, kanyargó kis patak
 S a fákról lehulló, zizegő levelek
 Zengjenek örökös, altató dalt neked.
 Jer, menjünk most tovább »Czeczilé« e liget
 Nagy »Priélünk« padja ez, feljebb a »Gyémánt-
 [hegy«

Odább meg a »Belle Une« és a kis pavillon
 A völgyben a falu a handal, a hámor,
 Visszhangzik a vidék gépei zajától
 »Sopurka« vizén túl, ismered e helyet?
 Tied az »Tereza« s »Adélé« e berek.
 Szemben a tetővel az öreg »Kobilya«
 Büszke tar fejével a völgyet uralva,
 Lenn erdős lábánál, mint esalogány fészke
 Rejtetik »Polyána« gyertyánok tövébe!
 S e kicsi fészkekben, miként egy nagy család
 Éltünk mi egykoron rövid hat héten át.
 Feszélen volt a kör, hisz csupa jó barát.
 Üdült ott öledben gondtalan szabadság.

Biz' az volt e hat hét, szabad és gondtalan,
 Távól a világtól e rejtett magányban.
 Feledve az élet küzdelmes bajai,
 Egy volt a közös cél: — mulatva üdülni.
 S beváltók ugy-e bár? Soh' sem volt rossz idő
 Ragyogott bár a nap, vagy esett az eső; —
 Bejártuk az erdőt, a mezőt, az órnot,
 Szedtünk vad virágot, számóczát, mogyorót,
 S nem tartott fel minket utunkban semmi gát;
 Megmáztuk ha kellett a kertek palánkját.
 Mikor oszl' végtére haza ért a sereg,
 Kezdődött a játék s mint kisdud gyermekek
 Futkostunk a gyepen, járta a fogásdi,
 Mikor meg meguntuk, elkezdtünk lapdázni.
 S így került sorra mind a sok kedves játék,
 Vagy pedig dobáltuk a teke babáit.
 No bezeg volt öröm, mikor hullt a kijlencz. —
 Nem volt az oly nehéz, segített Pap Ferencz.
 Majd ezt is meguntuk; — de még nincs vacsora.
 Sétáljunk hát addig, menjünk a faluba.
 Kiki a párjával, — előre hölgyeim! —
 Te mentél Frédivel, velem jött Karolin.
 Ragyogó szekeren nyugvóra tért a nap,
 Arannyal hintve be bérceket, ormokat.
 Búcsucsök özönben csendesén alászállt
 Fenhagyva az égen biborszin palástját.
 Aztán az is eltűnt s beállott az alkony,
 Susogó szellő kelt által a lombokon,
 Lenn a kis faluban megesendül a harang.
 Oly édes, oly csodás, oly bűvös volt e hang.
 Templommá val a táj, ez elzárt kis világ —
 Szívünk szent áhitat érzelme halá át
 S fölszállott hő imánk a magas egekbe

lától, előadta a daloskört; 10. Talpra magyar! Petőfi Sándortól, szavalta Klein Ferencz VIII. o. t.

A sikerült ünnepély a gymnázium dísztermében folyt le délelőtt 10 és fél óraker s részt vett azon ugy a tanári kar, mint az ifjuság teljes számban, ezenfelül a nagy impozáns terem egészen megtöltötték az érdeklődők, akik között nagy számban volt képviselve a szép nem.

Az ifjuság egészen hazafiasan viselkedett, minden tanulóknak nemzeti kokárda volt a mellén s a hazafias dalokat az énekkarral együtt énekelte az egész ifjuság.

Az ünnepély végével hazafias dalok hangjai mellett a nagy számú ifjuság a Szt.-László szobor, innen Nagy Sándor szülőházához vonult s mind a két helyen volt szavaltat és ének.

Az ifjuság csak a déli órákban oszlott szét és pedig a legnagyobb rendben.

A főreáliskolában.

A m. kir. áll. főreáliskola »Arany János« önképzőkörre tegnap d. e. 10 óraker ünnepelte meg nagy sikerrel fényes közönség jelenlétében márczius 15-ének évfordulóját.

A »Szózat« elhangzása után Krüger Viktor igazgató lépett az emelvényre; megnyitó beszédében lelkes szavakkal kötötte az ifjuság lelkére az eszmények ápolását, kijelölve egyúttal annak helyes módját is. Utána Singer Béla VIII. o. t. méltatta lelkesült szavakban a nagy nap emlékét. A kitünően sikerült beszédből kiemeljük a következő mondatot: »Megünnepeljük e napot, nem a törvényrendeletéből, nem kényszerűségből, hanem igaz lelkesedésből és kegyeletből a multak emléke iránt.« A szép beszédet nagy lelkesedéssel tapsolta meg a közönség. Ezután Löbl Ferencz VII. o. t. szavalta el lelkesen a »Talpra magyar«-t. Az énekszám után Krüger Jenő VIII. o. t. szavalta el Jakab Ödön »Márczius 15.« cz. költeményét nagy hatással, osztatlan tetszés mellett. Most Gergely József VIII. o. t. magvas és hatásos részekben gazdag felolvasása következett, melyben a márcziusi eseményeket szép szavakban ismertette. Neuländer László VIII. o. t. őszinte lelkesedéssel és kiváló sikerrel szavalta el Bajza »Ébresztő«-jét, melynek elhangzása után a Hunyadi-induló hangjai mellett emelkedett hangulatban oszlott szét a közönség.

A kereskedelmi iskolában

A kereskedelmi középiskolában délután folyt le az ünnepély. Vidovich Bonaventura igazgató szép beszédet mondott, majd Ferenczy Lajos tanár méltatta az örömnapp történetét, hazafiságra

buzdította a növendékeket. A dalárda hazafias dalokat énekelte.

A polgári fiúiskolában

A községi polgári fiúiskola a növendékei a zene-teremben tartotta meg az ünnepélyt d. e. nyolcz óraker a tanári kar és számos szülő jelenlétében.

A megnyitót dr. Tóth Mihály igazgató mondta. Utána Oó Dezsó tanár méltatta a nagy nap jelentőségét.

Szavaltak Kerecsi József »Talpra magyar«-t Klein Manó »15-ik márczius 1848«, ezeken kívül Balázsházy Sándor és Székely Lajos működték még közre.

Közben a dalárda adott elő több hazafias dalt Beleznay Antal vezetése mellett

A községi leányiskolában.

Nagyon sikerült hazafias szép ünnepélyt rendezett márczius 15-én d. u. az újvárosi közs. leányiskola tanító-testülete a II. osztály virággirlandok, lobogók és az ország ezimérével feldisített tantermében a következő program mellett:

1. »Szózat« énekeltek a növendékek. 2. »Megnyitó beszéd« tartotta: *Kovalikné H. Paula* igazgatónő. 3. »Magyar zászló« Pósatól, szavalta: Turóczy Margit II. o. t. 4. »Kossuth sirja« Pósatól, szavalta: Bogdán Mariska I. o. t. 5. »Márczius 15-ének méltatása«, tartotta: Rézné M. Gizella tanító. 6. »Jó Petőfi«, Lévy Józseftől, szavalta: Schönberger Irma III. o. t. 7. »Háromszinü a nemzeti lobogó« Pósatól, szavalta: Pály Mariska I. o. t. 8. »Árpád apánk« énekeltek a növendékek. 9. »A negyvennyolcadiki gyerekek« Pósatól, szavalta: Szikora Teréz IV. o. t. 10. »Kossuth Lajos« Pósatól, szavalta: Láng Gizella II. o. t. 11. »Kik voltak a honvédek?«, Tóth Kálmántól, szavalta: Békési Piroska és Szabó Erzsébet III. o. t. 12. »A szent dal«, Pósa Lajostól, szavalta: Schvarecz Matild IV. o. t. 13. »Márczius 15-ikén« Rudnyánszky Gyulától, szavalta: Nagy Vilma IV. o. t. 14. »Hymnus« énekeltek a növendékek.

Társadalmi ünnepélyek.

A polgárság tegnap este a Zöldfa éttermében ünnepelte meg újjászületésünk, a szabadság, az egyenlőség, és a testvériség nagy napját.

A Zöldfa termét egészen megtöltötték a város polgárai pártkülönbség nélkül, akik a késő órákig együtt maradtak, ünnepelve a szabadság ébredésének ünnepét.

A teremben az ajtóval szemben volt felállítva nemzetiszinü zászlók között Kossuth Lajos arcképe, ezalatt ült a két elnök Szokoly Tamás és Mezey Mihály.

Az ünnepélyt fél kilencz óra tájban nyitotta meg Szokoly Tamás ügyvéd, a függetlenségi párt elnöke ki rövid lelkes beszédben esetele márczius 15-ének fontosságát s jelentőségét, a legnagyobb lelkesedéssel emlékezett meg Kossuth Lajos hervadhatatlan érdemeiről. Beszédét gyakran szakították félbe a helyeslések.

Utána dr. Várady Zsigmond beszélt. Hosszabb beszédben fejtegette a szabad sajtó és a parlament viszonyát s szóp beszéde végén éltette a szabad sajtót és a független parlamentet.

Medvigy Gábor a jogakadémia olvasó kör elnöke beszélt ezután az ifjuság nevében. Beszédjében dicsőítette a szabadság megteremtőjét és a márcziusi ifjuságot s a honvédeket.

Stocker József dr. ügyvéd a nemzeti hadseregről beszélt, amelylyel egyedül látja a magyar szabadságot megvédve, a függetlenség teljes diadaláért tirti poharát.

Ezután megindult a toasztok árja. Sulyok István a magyar ifjuságot, Friedländer Sámuel a város polgármesterét, Bulyovszky József dr. a becsületes munkát, Fehér Dezsó Várady Zsigmondot éltette.

Az ünnepélyen résztvett az iparos ifjuság dalárdája is, akik a szüneteket hazafias dalokkal töltötték ki.

A társaság a legkedélyesebb hangulatban igen soká maradt együtt.

A zispipában.

Megható szép ünnepély volt este a »Kispipa«-ban. Az intelligens közönség soraiban a régi idők derék harcászai, a nagyváradi élő 48-as honvédek zöme itt ülte meg a dicső napok emlékét egymás látásán örülve s visszaidézve a szép napok becses emlékét.

A lakomát a jótékony Lajos-asztaltársaság rendezte.

A tágas külön terem megtelt egészen.

Szebbnél-szebb hazafiság sugalta áldomásokban emlékeztek meg a 48-iki márczius idúsáról s csodás harcászairól, a még élő honvédekről.

Sikerült felköszöntőket mondtak: Rátkay József, Jankovich János, Óváry Lajos, Nesztor József s még többen.

A Réti Népkörben.

A Réti Népkör is szépen megülte a szabadság emléknapiját.

Délután 5 óraker a Rét polgárságának színe-java és szép vendégkoszoru gyült össze a kör helyiségébe.

A hazafias ünnepélyt a »Réti dalkör« nyi-

S leszállott szívünkbe az Isten békéje.
Imádd Őt halandó, — áldassék örökre, —
Vezessen, őrizzen mindenkor szent keze,
Ha ő van te veled, ki lehet ellened?
Sem égben, sem földön, nincsen mit vesztened,
Téged is kérünk mi, fájdalma asszonya
Könyörögj érettünk szüzanyánk Mária! ...
Sétánkból megtérve, már várt az estebéd,
Csevegve, kacagva hamar elköltétek,
Hogy annál hamarabb üljünk a lutrihoz
Lesve a számokat, vajh' kié jön ki most? —
Vagy pedig kártyáztunk, de ugy sehol se megy,
Hallatlan csalással a nemes harminczegy.
Vigan folyt a játék, kacagott a jókedv,
Mig lassan a mamák álmosak nem lőnek
Betilták a parthiát, oszlott a társaság
S kívánja egymásnak »nyugalmas éjszakát!«
Szobánkba vonultunk, urunk lett az álom
S álmodva pihentünk csendes nyoszolyánkban.

E boldog napokat nem feledem soha,
Legyen bár jóvendőm fényes vagy mostoha,
Tiporjon össze, vagy hordjon a tenyerén,
Oly boldog többé ah! sohasem leszek én.
Feledtem a multat s ezernyi sok baját,
Miken ifjuságom oly könnyen sikla át.
Zaklatott lelkemnek tán vágya sem vala,
Kiderült boruja, elszlott bánata.
Oly nyugodt volt e lét, hogy ki se mondhatom —
Nem tartott sokáig; — Isten rá a tanum.
Hisz' sorsom könyvébe vagy az beírva,
Nem lehet szívemnek sohasem nyugalma.
Bárhova jutok én, bármi lesz belőlem,
Mindig csak epedni, szenvedni kell nékem.

Ez már az én sorsom s számomra nincsen más,
Mig meg nem szabadít a néma szent kaszás.
Ah de ez órában megszakad az élet,
S elveszti hatalmát fölöttem a végzet
És mit itt e földön hasztalan remélnem,
Teljesül az majd ott, odafent az égben.
Enyém lesz örökre, ott birni fogom őt,
A kinél bájosbbat nem hordott még a föld,
Milliók közül kit a meny és föld ura
Teremtő kedvében remekül alkota.
Ki bírja szívemnek lángoló szerelmét,
Ábrándom világát, bánatát, örömet,
Jóvendőm reményét, álmaim, üdvömet,
Imádoztam lényéért rajongó lelkemet.
Őt, kiért titkon fáj, némán sajnó e kebel,
Őt, kinek nevével imámat kezdem el,
Őt kérem az égtől, — hasztalan, hiába, —
Könyörög szózatom meg nem lesz hallgatva.
Átok ül lelkemen; számunkra nincs remény,
Nem leszek az övé és ő sem az enyém.
Némulj el hát szívem szeretned nem szabad;
Fojtsd el érzelmed, győzzed le önmagad,
Lemondás a sorsod, kövesséd végzeted, —
Hogy mi bánt, mért szenvedsz, ne tudja senki [meg.

Szinleld, hogy előttd közömbös a világ,
Mit féltve rejtegetsz, azt ne is gyanítsák.
Mint a sir lakónak némuljon el ajkad
Szenvedj csak szóval s őrizd meg titkodat.

Szerelmem napja te, Karolin légy velem
Az édes képzelet ábrándos képiben.
Ragyogd be lelkemnek bánatos életét,
Üzzed el boruját, kinteli fellegét.

Erősítsd reményem, jóvőről szólj nekem,
Szerelmes öledben ringasd el a lelkem.
Léted nem gyanítják, szívembe zárlak el,
Templomod leszen e szóvalan hű kebel.
Itt élünk mi titkon s boldog lesz ez élet,
Mint galamb párjával, élek majd tevéled.

Karolin! szerelmem, iszonyun szenvedek —
Gyilkoló fájdalma tépdésik keblemet.
— Add kezed, — ugy éget valami itt belől. —
Érzem e sajnó kin lassan bár, de megöl. —
Ülj ágyam szélére s még egyszer nézz reám
Utolszor a földön éltemnek alkonyán.
Ölelj meg édes, — így! — csókold meg hom- [lokom,

Ajkaid mézétől elhal a fájdalom.
Szünnék nagy kinjaim, — jól érzem már ma- [gam —

Édes lesz pihenni odalent a sirban. —
Nem fáj már a szívem, álom száll szememre,
Kebleden alszom el csendesen, örökre ...
Te sirsz?! Oh ne tagadd! Fájladol vesztetem.
Bár ajkad szóvalan, könnyeid beszélnek. —
Oh hagyjad peregni, hisz velem jönnek űk.
Zöldelő lepleden fogjad fel őket föld
S fizessed mindenik ezerszer majd vissza
Harmatod gyöngyiből virágos síromra.
Karolin meghalok — utolsó perczem ez.
Csókoldj meg még egyszer, szoríts a szívedhez.
Itt érjen a halál gyilkoló csapása. —
Nyitva már utam a csillagok honába.
E messi világra, — előre én megyek;
Azurkék határán bevárom lelkedet.
S ott hol a menyország csillagi ragyognak.

totta meg a »Szózat«-tal, Dobó János karmester vezetése alatt.

A műsor 2-ik számát Barna Tibor tette be; a »Talpra Magyar«-t szavalta szépen, érzéssel.

A márcziusi dicső napokról igen ügyes, lelkesedéstől áthatott felolvasást tartott Hanke Emil.

Ezután a kör jegyzője, — ki az ünnepély rendezésében az elnökkel együtt fáradszón buzgalmat fejtett ki — Kemenczky Bertalan szavalta el a költő hangszóval »Árpád siri álma« című költeményt.

Végül a dalkör énekelte a Hymnust s ezzel a délutáni hazafias ünnepély véget ért.

Este a kör helyiségében kedélyes lakomára gyűltek össze a kör tagjai s vendégek mintegy 90—100-an.

Lelkesült tósztokban nem volt hiány. Csinos pohárköszöntőket mondtak Kemenczky Bertalan, Paku János nyugalmazott tanító (igen szépen), Gábor János, Hanke Emil, Axmann Lajos, Nagy Lajos, Keledy József (többször talpraesetten).

Várad-velenczén.

A várad-velencei »Gazdakör« a szabadság nagy emléknapját szépen sikerült ünnepélytelül ülté meg igen nagy közönség jelenlétében. Az ünnepélyt a szózat eléneklésével nyitották meg. Ezután a kör elnöke, Kiss Elek adta elő hével márczius 15-ének lefolyását. Weisz Mór joghallgató a Talpra Magyar szavalta nagy hatással. Az alkalmi beszédet a kör jegyzője, Magdics Károly tanító tartotta a 48-iki törvények és idők szelleméről. Kántor Eszter a »Magyar nő« szavalta igen sikerülten Rudnyánszkytól. Ábrányi Márczius 15. cz. költeményét pedig Weisz József adta elő igen hatásosan. A műsor egyensúlyát az ev. ref. dalárda gyönyörű énekszámai töltötték ki Gerencsér József karnagy vezetése alatt. Ünnepély után sikerült bankett következett.

A várad-velencei »Népkör« régi szokásához híven az idén is társas vacsorát rendezett márczius 15-ének emlékére. A hazafias ünnepre a kör termei egészen megteltek ünneplő közönséggel, mely vidám és lelkes hangulatban a reggeli órákig együtt maradt. Az ünnepi toasztot dr. Dési Géza tartotta, ki csaknem egy óráig tartó remek beszédben fejtegette márcz. 15-nek vezéreszméit s azoknak végleges győzelmére ültette poharát. Az est folyamán még több sikerült szavallat és köszöntő hangzott el.

A várad-velencei községi iskola növendékei az újonnan épült városi óvoda nagy termében tartották meg hazafias ünnepélyüket

Elkészitem addig menyegzős sátradat —
Patyolat felhőből, hasadó hajnalból
Hétszínű szivárvány fénylő sugarából.
Ott várom jöttödet, mint boldog vőlegény,
Ott lész én szerelmem, Karolin — az enyém —
S nem válnok el tőbbé, nem, — soha — sohasem
Egyesít örökre a boldog szerelem . . .
Főnyitám szemeim, — tehát csak álmodtam . . .
Ágyamnál állottak orvosom és anyám;
S az édes jó anya aggóva kérdezi:
Ugy-e bár orvos ur, nem fog ő meghalni?
Oh, nem, nem asszonyom; nyugtassa meg szívet.
Fia már mentve van, — lázáma véget ért.
Túl van a veszélyen; n zze — mint szendereg.
Ah drága orvos ur, — az Isten áldja meg!
S én hallom minde szót, — pihegve, cse-desen.
Nyugodj meg jó anyám, szerette öregem.
Élni fog a fiad, — érted kell élnie.
Szerelmem virága elhervadt örökre.
Feledni fog szívem, csak álom már a mult,
S szóvalán viselem a töviskoszorút.
Legyen az egészen s egyedül az enyém,
Az élet álom csak s álmodva élek én . . .

És te hű barátom, hogy ha majd egykoron
Virágot is találás magános síromon,
Szakíts le egy szálat s vigyed magaddal el, —
Porladó szivemből sarjadott az ott fel; —
S otthagya síromat, lakodba visszatérsz,
Nézz e kis virágra s imádkozz hivedért.
E virág juttassa eszedbe a szívet,
Mely míg élt sajgott, fájt; — de mindég szeretett.

Mándoky Sándor.

Istvánffy István igazgató vezetése alatt és a szülők élénk érdeklődése mellett. A hymnus után Istvánffy igazgató mondotta el tartalmas megnyitóját. Az alkalmi beszédet Bodnár János tartotta zajos tapsokra ragadva a közönséget. Sikerült hazafias szavallatokat adtak elő: Gulyás Gyula, Petrovics Dezső, Breier O. és a kis Csala Gusztika. Bodnár gyönyörű versét Braun Jenő szavalta el nagy hatás mellett. A fú dalárda Mártonffy Zoltán vezénylete alatt kitünően működött.

Ezt követte 11 órákor a lányok ünnepélye. Ezen is volt ének, szavallat, egyik sikerültebb, mint a másik. Különösen tetszett Rudnyánszky hazafias alkalmi szindarabjának előadása, melynek szerepét Szász Róza, Szirbucz Mari, Reich Szeréna, Ungár Margit, Meisel Ilona és Szántó Juliska játszották meglepő otthonossággal.

Ugy tudjuk, hogy a márczius 15-iki hazafias ünnepélyek rendezése az idén a derék tanítói kar kizárólagos érdeme, kik a szelid nyomás dacára is megülték növendékeikkel a szabadság napját!

A fővárosban.

Budapest, márczius 15. (Saj. tud. táv.) A hazafias ünnepélyekből a főváros is kivette részét. A színházakban ünnepi előadások tartottak. A Magyar Színházban az »Arany lakodalmat« adták elő a diákoknak teljesen ingyen. Megkapó látvány volt a színház néző terét szorongva megtöltő ifjuság, amint a darab egyes jeleneténél tapsban s éljenzésben tört ki.

Budapest, márcz. 15. (Saját tud. táv.) Az egyetemi ifjuság délelőtti ünnepe lélekemelő módon folyt le. Az új városháza díszterme zsufolóság megtelt előkelő közönséggel, melynek soraiban ott láttuk közönségünk számos jeleseit.

Az ünnepeket, mely d. e. 11 órákor kezdődött, ifj. Bibó István, az egyetemi kör elnöke nyitotta meg lendületes beszéddel, majd Melczér Elemér szavalta el a »Talpra magyar«.

Herman Ottó mondott azután megható beszédet, mire Ábrányi Emil elszavalta alkalmi ódáját.

Azután Madarász József lépett a íszószékre és megemlékezett a régi nagy időről, nagy hatást és lelkesedést keltvén szavaival. Beszédét így fejezte be:

Magyarhon és népe, hazám és nemzetem
Törhellen és örök hozzád szeretetem;
Miként én életem Te néked szentelem,
Utódról-utódra szentelje gyermekem.
Örök népszabadság életem vilá a,
Magyar honszerelmem keblem vér virága.
Viruljon mielőbb szabadságod telje,
Áldásom rád hazám, magyarok hazája!

Szünni nem akaró taps és éljenzés hangzott fel, mire ifj. Chorin Ferencz mondott szép záróbeszédet. Végül az ifjuság vállaira emelte Herman Ottót, Madarász Józsefet és Ábrányi Emil s a Kossuth-nótát énekelve vitte le őket a lépcsőn.

A vidéken.

Arad, márcz. 15. (Saját tud. táv.) Ma a városházán hazafias ünnepélyt rendeztek, melyen óriási közönség vett részt. A képezdei zenekar hazafias dalokat adott elő. Keszler színész díszmagyarban szavalta el a nemzeti dalt; az emlékbeszédet pedig Illés László kamarai titkár mondotta. Ezután a hosszú menet zászlókkal a vértanúk szobrához vonult. Itt a dalegyesület énekelte, Balázs Géza Ábrányitól szavalt és Nagy Sándor gyújtó beszéde után az egész közönség elénekelte a hymnuszt és ezzel az ünnepély véget ért. Pécskán, Buttyinban, Kisjenőn, Radnán és sok apró oláhlakta községben szintén ünnepeltek.

Eperjes, márcz. 15. (Saját tud. táv.) A város fel van lobogóva. Délelőtt a collegium

ifjusága — mely e célra egyesült — fényes közönség jelenlétében szépen sikerült hazafias ünnepélyt rendezett az ifjusági dalkörök és zenekarok segédletével. Kreyzell Miklós, Hartmann Simon, Szkalos Emil és Einzig Miklós tartottak beszédeket, illetve szavalltak. Délután a kath. főgimnáziumban tartott hazafias ünnepélyt az ifjuság. Este a jogakadémiai ifjuság fátylmenetet rendezett, a városi színházban pedig az »Aranylakodalmat« cz. alkalmi szindarab előadásában vett részt olyképen, hogy az összes férfiszerepeket joghallgatók játszták.

A néppárt álláspontja.

Az új kormány megalakulása és a nemzeti párt feloszlása nem változtattak semmit sem a néppárt álláspontján. És ez természetes. Mert hiszen Széll programja törvényt, jogot, igazságot ígér ugyan, sőt kimondja, hogy fenn akarja tartani az egyház és állam közti jó viszonyt is, de egyházpolitikai programja csak a kongruát és autonómiát öleli fel, de a vezér-elvekről ezeknél sem nyilatkozik. És így a revízió alapuló néppárt nem csatlakozhatott — mint a nemzeti párt tette — Széll programjához. Molnár János a párt elnöke mindjárt Széll programja után ki is jelentette ezt pártja nevében s ugyanezt tette Zichy János gróf a költségvetési vita megindulásakor mondott beszédeben. Tegnap pedig a párt vezére Zichy Nándor gróf nyilatkozott erről az »Alkotmány«-ban.

Az érdekes nyilatkozatból közöljük a következőket:

»A néppárt ma is az, ami volt. Fentartjuk programunkat egész terjedelmében. Nem mondunk le misszióinkról, mely a keresztény elvek érvényesítése, a katolikus egyház jogai és szabadságának revindikációja, a revízió. Nem szününk meg külön, minden más párttól független pártban egyesülni, nem szününk meg ellenzéki párt lenni. Nem is tehetünk egyebet, ha csak mind arról, a mit feltettünk magunkban, amit a nép előtt hirdettünk, a mivel hitnek, egyháznak tartozunk, lemondani nem akarunk. Ezt pedig nem tehetjük, mivel ennek teljesítését kötelességnek ismerjük. A hitelv, az evangélium igazsága nem köpönyeg, a melyet szegre akaszthatnánk.

Jöjjetek hozzánk, mi nem mehetünk a táborotokba.

De az a jóindulatu előzékenység, melylyel a jelen kormány iránt viseltetünk, az remény fejébeni adomány. Addig tart, míg a remény nem csal. A hang pedig, amelyben szólunk, csak olyan, a minőben megszólítottunk. Az emberséges beszéd, ha nem is helyeselhető mindenben, emberséges választ követel.

De hogy is lehetne kétes a mi magatartásunk?

Vagy talán lemondottunk erről, midőn a pártok határozataiból kizártuk azt, ami programunkkal ellenkezett; midőn a hirhedt Kanzel-paragrafust elleneztük, midőn az nyílt kérdésnek lón beismervé?

Vagy talán ma az egyház szabadságát igába fogó, a katolikus egyház tisztességét megalázó ezen szakasz ellen tiltakozni és minden törvényes uton és módon küzdeni megszünhetnénk?

Tehetünk-e mást, midőn az három hónap az evangélium hirdetésére reateszi a párturalom és a pártviszály kezét, midőn az a penitencia-tartás szentségét a bíróság elé viszi és az Isten szolgáját, kit a titoktartás kötelessége védtelenül szolgáltat ki a választási küzdelemben felhívott delációknak? Tehetünk-e mást, mikor a katolikus egyház (mert ennek szánták a tervezett szakaszt) kivételes törvény alá helyeztetnék? Mikor ez uton a katolikus pap és a katolikus képviselő alkotmányos jogai gyakorlatától, a képviseléstől kizáratnék, mire egy ember vádjá elégséges; elégséges lehet az evangéliumi igazság hirde-

tése, az ahhoz való ragaszkodás, annak vallására és hithű követésére való buzdítás?

A néppárt marad, ami volt.

A néppárt jobb jövőt remél; remél igazságot és méltányosságot. Ezért — főleg ezért küzdött Bánffy ellen és üdvözli Széll Kálmánt.

Biharvármegye közgyűlése.

Az új kormány üdvözlése, meg a millenniumi nagy kép ünnepélyes átvétele a bizottsági tagokat nagy számban vont be a közgyűlésre. A közgyűlési teremben csoportosan állodgáltak a kép előtt s szemlélték azt különféle helyzetből.

Az elnöklő főispán, dr. *Beóthy* László kétszer is felszólalt:

— Bizottsági tag urak, tessenek helyeiket elfoglalni

A közgyűlés végre felvette a közgyűlési jellegét.

Dr. *Beóthy* László főispán elnöklete alatt jelen voltak:

Szunyogh Péter alispán, Papp János főjegyző, dr. Wallner Ödön t. főügyész, Miskolczy Árpád főszámvevő, Cziffra Gerő főpénztárnok, Radnay Farkas, Schlauch Nándor, Géczy Lajos, Szathmáry Király Andor, Nyisztor Alajos, Reimle Gyula, Tóth Mihály, Rednik Gábor, Gyurkovics Cornél, Hranyczyk Károly, Bérezy Imre, Fráter Barna, Kelemen József, Bereczky Géza, Jerzsák István, Rezey Gusztáv, Beóthy Attila, Szabó József, Lovassy Ferencz, Nagy Márton, Tóth István, Tóth György, Tóth Mihály, Veres Sándor, Olasz Elemér, Juricskay Dezső, Schwarcz Ferencz, Jelinek Géza, Mózes Imre, Weiterschütz János, Alacs Károly, Hegyesi Márton, Balogh Lajos, Magyary Géza, Wertheimstein Alfréd, Ujházy Antal, dr. Gyöngyössi István, Bán Sándor, dr. Duma Florián, Jánosy Lajos, Rézman Márton, Beliczay Elek, Lakatos János, Beliczay Sándor, Szöllössi Ferencz, Osváth Lajos, Böhm Ferencz, Racsek János, Tamásfalvi Thury Ignác, Schwartz Ferencz, Vas János, Kovács Béla, Kovaszny Marczell, Schwartz Kálmán, Jancsó Géza, Weiszlovits Emil, Zathureczky Albert, Markovits Antal, Lovassy Andor, Des Echerolles Kruspér Károly, Hanzély István, Vidovich György, Bancsik Sándor, Balassa István, id. Bika János, Éder Géza, dr. Fábik Lajos, Friedmann Jenő, Germán János, Hoffman Henrik, Kabdebó Sándor, Klene Gábor, Köhalmi Ferencz, Lakatos Ede, Lévy Mihály, Mátray István, ifj. Mórócz Pál, Nádudvary Gyula, Pakala Tamás, Fássy Lajos, Plathy Miklós, Olasz Béla, Juricskay Dezső.

Jegyzők: Baranyi András, Keszthelyi Zoltán, dr. Cziffra Kálmán, Balogh Elemér, Fráter András, Balászházy Iván, Jancsó Károly, Bisztereczky Iván.

Főjegyző bejelenti *Morvay* Tihamér főszolgabíró halálát, melyet a közgyűlés fájdalommal és részvétellel vesz tudomásul.

Főispán *Beóthy* Lajos és *Jezerniczky* István joggyakornokokat t. b. aljegyzőknek nevezte ki.

A közgyűlés piece de resistance-ai előtt még elintéznék néhány apróbb ügyet s meghallgatják az alispán időszakos jelentését, az igazoló választmány, a számonkérőszék jelentéseit.

Hangos derűtséget keltett az állandó választmány jelentése a házi pénztár 1898. évi számadásáról, mely szerint a múlt évi maradvány 2 kr., az 1898. évi pedig 28 kr.

A kormány és Bánffy üdvözlése.

Széll Kálmán miniszterelnök átiratban tudatja saját és miniszter társainak kineveztetését és azon várakozásának ad kifejezést, hogy a vármegye tőle telhetőleg támogatni fogja nehéz munkájában. (Éljenzés).

Hegyesi Márton azt hiszi, hogy ezen szíves hangú leirattal szemben a vármegye nemcsak üdvözölni fogja az új miniszterelnököt, de felajánlja önzetlen támogatását is. Az igaz tisztelet indítja erre a közgyűlést a miniszterelnök személye iránt. Az új miniszterelnök *Tisza* Kálmán táborában (nem *Deák* Ferencz oldalán? Szerk.) tanulta megismerni, szeretni s követni a szabadelvű eszméket s miniszterelnöki programbeszédében biztosította arról a képviselőházat, hogy a szabadelvűséget vallja. Indítvá-

nyozza tehát, hogy a vármegye közgyűlése feliratilag üdvözölje az új miniszterelnököt és biztosítsa a vármegye önzetlen támogatásáról.

De a vármegye következetlen lenne magához, ha nem üdvözölné egyszersmint a volt miniszterelnököt *Bánffy* Dezső brt is. Három hónap után nem lehet megválni a miniszterelnöktől anélkül, hogy szíves szavakban el ne bocsuzzunk tőle; mert mindenki ismeri a volt miniszterelnök hazafiúi érdemeit. A külügyi kormányzás terén érvényesítette akaratát, az ő érdeme a tiz szobor, a magyar udvartartás stb. stb. *Bánffy* Dezső br. tettein vörös fonalként húzódik végig a magyar állameszme. Az obstrukció üzte el. Az obstrukció felett ítéletet mondott a közvélemény, itélni fog a történelem, — erről nem beszél, de állítja, hogy a volt miniszterelnök utolsó tette is egy *hazafias önmegtagadás volt*. Indítványozza tehát, hogy a megye közgyűlése fejezze ki az eltávozott miniszterelnök iránt egy bucsu feliratban nagyrabecsülését. (Éljen).

A megye búcsuja Bánffytól.

Vidovich György p.-szőlősi plebános cz. kanonok szerint midőn egy miniszterelnök állását odahagyja, megmagyarázza annak okát a vármegyékhez intézett bucsulevelében. Ezt azonban a volt miniszterelnök nem tette. Elfogadja ugyan az előtte szóló indítványának első részét, de a második részét az általa mondottaknál fogva kissé különösnek tartja és éppen ezért nem is járulhat hozzá.

Az ország közvéleménye különben a volt miniszterelnök bucsulevelei nélkül is tisztában van azzal, hogy mi volt távozásának oka. Hiányzott a bizalom ténykedései iránt, hogy az ország ügyeit tovább képes legyen vezetni. (Zajos ellentmondások). Az új miniszterelnök azon időben lépett a kabinet élére, mikor az ország szekere a kátyuban rekedt. (Folytonos zaj).

Beóthy László főispán: Csendet kérek bizottsági tag urak. Méltóztassanak a szónokot csendben meghallgatni.

Vidovich György: *Bánffy* br. épp a legzavarosabb időben áll félre s vonja ki magát a küzdelemből. (Zajos felkiáltások: Nem áll! Nem áll!) s úgy nyilatkozik ugyanakkor, hogy az ország ügyeinek vezetését tovább vinni képtelen, (Nagy zaj). A korona is belátta ezt a kormányzási képtelenséget és a miniszterelnök lemondását elfogadta. Ennek a miniszterelnöknek *üdvözlése tehát nem lenne más, mint a korona ténykedésének felülbírálat*. (Ugy van! Éljen!) Ez az aggály indítja őt arra, hogy a második indítványt el ne fogadja. (Zajos ellentmondások).

A közgyűlés elfogadja *Hegyesi* Márton indítványát, hogy feliratban üdvözöljék *Széll* Kálmán miniszterelnököt és br. *Bánffy* Dezső főudvarmestert.

Meghallgatják továbbá *Hegedüs* Sándor kereskedelemügyi miniszter átiratát, melyben kereskedelmi miniszterré való kineveztetését tudatja s *Perczel* Dezső belügyminiszterét, melyben lemondását tudatja. A közgyűlés elfogadja az állandó választmány javaslatát, hogy az új kereskedelemügyi minisztert a vármegye közönsége üdvözölje.

A vármegye képe.

Most következett a közgyűlés másik ünnepélyes mozzanata, a vármegye képének átvétele.

Pesztly Árpád átiratban tudatja a vármegye közönségével, hogy a vármegye által nála rendelt képpel elkészült és azt a megyeház disztermében felállította.

Felolvastatott erre nézve az állandó választmány véleménye, valamint az alispán jelentése a kép átvételéről.

Radnay Farkas kanonok:

Tekintetes törvényhatósági bizottság! A felolvasott jelentéssel szemben tekintve a tárgyat a vármegye közgyűlésének egyszerű határozathozatala nem elegendő. Az országos képzőművészeti tanács, mely nálunk művészeti dolgok-

ban a legfőbb areopág, jegyzőkönyve elismeréssel nyilatkozik a jeles alkotásról, sőt örömet fejezte ki, hogy Biharvármegye székháza ilyen sikerült műalkotással fog feldiszipitetni. Valóban a kép úgy tárgyára, mint eszméje s művészi conceptiójánál fogva egy remekmű, melynek bírálatába nem bocsátkozom, mert nem érzem magam arra hivatva, hanem támaszkodom e tekintetben az országos képzőművészeti tanács ítéletére. Beismeri ugyan, hogy a művész legnagyobb öröme az, ha művével sokat foglalkoznak.

Itt, Biharvármegye területén a százados dulások csaknem minden régi emléket, maradványt megsemmisítettek s éppen azért egy helyi vonatkozású képet, mely a régi eseményeket eleveníti fel, örömmel lát. A kép tárgya a honfoglalás dühös csatáiból van véve egy békés momentum, melyben a küzdő felek egy eljegyzés által kibékítetnek. Valódi magyar jellemvonás nyilvánul ezen eszmében, mely nem kíván harcot, vérontást ott, ahol békés kibontakozás is lehetséges. Mindnyájunk óhaja az, hogy amilyen csendes, megkapó, derült, békés kép ez a honfoglalás harcainak közepéből, a második ezredév kezdetétől a bihari hegyektől a sárrétig minden nyelv, ész és szív oly békésen munkálkodjék Biharvármegye jólétén és haladásán. (Taps.) Indítványozza, hogy a vármegye közgyűlése fejezze ki a művész iránt köszönetét és legteljesebb elismerését s azonkívül a színvázlatot a művész óhajához képest adja *Szunyogh* Péter alispánnak.

A nagyhatású beszédért a szónokot számosan üdvözölték s a közgyűlés az indítványt nagy lelkesedéssel magáévá teszi.

Telefonhálózat létesítése.

Megemlékeztünk már arról a tervről, mely szerint a vármegye járási székhelyei állami telefonhálózattal lennének összekapcsolva a központtal, úgy, hogy 4 év múlva a hálózat már teljes lenne. Az első évben a központtól északra fekvő járási székhelyek lennének összekapcsolva. A hálózat építéséhez az állam és vármegye járulna hozzá és ípedig az állam 106434, a megye pedig 75097 frttal és a további fentartási költségeket az állam viselné.

A közgyűlés ma foglalkozott ezen tervvel s a miniszteri átiratot az állandó választmány véleménye alapján magáévá tette s az anyagi hozzájárulást felajánlotta, de az egész ügyet javaslatával végett az alispánhoz utalta.

Nagy-Rábé — Nagy-Bajom.

Nagyobb vihart támasztott a tordai főszolgabírói székhely ügye, melyet az állandó választmány *Nagy-Rábéra* véleményezett áttétetni.

Az állandó választmány ezen véleménye ellen többen felszólaltak, így *Nadányi* Miklós, *Hegyesi* Márton, *Szigeti* József, *Révay* Pál, azt bizonyítva, hogy Nagy-Bajom nagyobb s alkalmasabb központ, mint Rábé. Az ellenpárt szavazást kért s az állandó választmány véleményét 42 szóval 26 ellen leszavazták. A főszolgabírói székhely tehát Tordáról Nagy-Bajomba tétetik át.

A gyűlés 12 óra után ért véget.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Március 16. Iskolaszéki gyűlés d. u. 4 órakor a város-háza tanácstermében.

Március 19. A hegyközség közgyűlése a városházán d. e. 11 órakor.

Március 19. Szigligeti Társaság emlékünnepele d. e. 11 órakor a jogakadémia disztermében.

Márczius 19. A nagyváradi zenekedvelők egyesületének hangversenye a Sas nagytermében.
Márczius 25. A kath. kör Haydn-Oratorium előadása a Ker. Csarnok nagytermében.
Márczius 25. A sakkör évi közgyűlése az egyet saját helyiségében d. u. 5 órakor.
Márczius 26. A Biharmegyei Népevelési Egyesület rendezésén tartott közgyűlése.

* **Szomorú emlékeztető.** Tegnap telt el a mi királynőnk szerecsétlen haláláért elrendelt gyász ideje. Szeptember 10-én járta át népét szerető szívét egy elvetemült gyilkos tőre s ez időtől kezdve három hónapi mély gyász és még három hónapi fél gyász lett elrendelve. Mától fogva nem jönnek többé fekete keretben a felsőbb hivatalok leiratai s a katonaság is fel lesz mentve a gyász alatt elrendelt megszorítások alól. De ha el is múlt a gyász, megmarad a hü emlékezés és sokszor esik még szó a mi királynénkről: volt egyszer egy jó anyja nemzetünknek...

* **Koronázási jubileumdíjak.** Budapest székesfőváros tanácsa a király megkoronázása negyedszázados évfordulója emlékére tudvalevőleg *Ferencz József* koronázási jubileumdíj czimén alapítványt létesített, amelyből az első a zenészi, a második a kereskedelmi, a harmadik az ipari szakra van kitzűve. A zenészi szak 800 forintos díjára, amelyet a pályanyertes két egymásután következő éven át élvez, az osztályban lakó minden 30 éven aluli korban levő magyar honos zeneművész pályázhatik, aki a zenészerzési vagy az előadó művészi téren már kiváló tehetséget és jelentékenyebb fokú művészi érettséget tanúsított, s akiről alaposan gondolható, hogy külföldön szerzendő tapasztalatainak és ismereteinek tökéletesítése folytán szakmájának elsőrangú művelőjévé válik. A kereskedelmi szakot illető 1500 frtnyi alapítványi díjból egy vagy több ösztöndíj, illetve utazási segélydíj adományoztatik olyképen, hogy a díj 500 frt minimumtól 1500 frt maximumig terjedhet. Pályázhatnak 30 évesnél nem idősebb oly kereskedők, kik középiskoláik sikeres elvégzése után legalább kereskedelmi gyakorlatot folytattak s az üzleti viszonyok vagy a speciális üzletágak tanulmányozása céljából az ország vagy a külföld valamely vidékét vagy városát óhajtják felkeresni. Az ipari szak 1500 frtnyi alapítványi díjból az 1899. évre öt egyenkint 300 frtos ösztöndíjat fognak adományozni. Ez ösztöndíjakra olyan fiatal iparossegédek, előmunkások és munkavezetők pályázhatnak, a kik vagy valamely hazai vagy külföldi szaktanodát sikerrel végeztek, vagy pedig a műhelyi munkában kiváló képzettséggel bírnak és magukat e téren különösen kitűntették. A pályázni szándékozók kellőleg felszerelt kérvényeiket április hó 8. napjának déli 12 órájáig adják be a tanácsi iktató hivatalba (Ujvárosi ház, földszint 3.) A díjakat a székes főváros közgyűlése ítéli oda.

* **A jogakadémiai ifjusági kör Erzsébet képe.** Boldogult, nagy királynénk szerencsétlen halála után a jogakadémia polgársága elhatározta, hogy kegyeletének kifejezésül s a boldogult iránt érzett hála jeléül az ifjusági egyletek helyisége részére megszerzi Erzsébet királyné arcképét. A diszes arckép a napokban érkezett meg s pár napig ki volt téve Sonnenfeld A. papirkereskedő kirakatába, ahol a gyönyörű kivitelű képnek igen sok nézője volt. A kép boldogult királynénkat fiatal korában ábrázolja s fehér, igen diszes keretbe van foglalva. Az olvasókör és a segély-egylet új diszes tulajdonát tegnap helyezték egész csendben, minden ünnepély nélkül az ifjusági egyletek helyiségébe a bejárattal szemben.

* **Országos lelenczház Biharmegyében.** Már említettük, hogy a vallásalap a szerepi belső birtokon, a melyen a kastély áll, országos lelenczházat óhajt létesíteni. Mint értesülünk, a lelenczházat Erzsébet királyné emlékére akarják felállítani. A környéken levő gazda közönség sem tudott erről a kegyeletes tervről s mozgalmat indított, hogy a szerepi belső gazdaságon

egy mintagazdaságot és téli gazdasági iskolát állítson fel a tulajdonos vallásalap. Amint azonban értesültek, hogy a lelenczházat Erzsébet királyné emlékére akarják létesíteni, elállottak a minta gazdaság iránti kérelmüktől.

* **Üdvözlét Darányi miniszternek.** Kolozsvár város közgyűlése, Dobál Antal bor-ellenőrző bizottsági tag indítványára feliratban üdvözölte Darányi Ignác földművelésügyi minisztert azért, hogy a borpancsolások leszorításával a bortermő vidék érdekeinek fellendítésére befolyást gyakorolt.

* **A debreczeni posta-távirda tanfolyam** 1898. szeptember 15-én kezdődött. A vizsgálat tartatott márczius 9. és 10-én; a vizsgáló bizottság elnöke *Rutter* Emil posta- és táv. tanácsos, tagjai: *Osath* Zsigmond pt. felügyelő, *Papp* Lajos főtiszt és *Udvardy* Endre tiszt. A bizottság a hallgatók közül kitüntetéssel képesítettnek nyilvánította *Molnár* Zoltánt, jeles eredménnyel *Bacher* Józsefet és *Forrás* Zoltánt, jó eredménnyel *Kiss* József, *Berényi* Béla, *Sarkadi* Lajos és *Farkas* József hallgatókat, elégséges eredménnyel *Grósz* Józsefet.

* **Miniszteri kiküldött Réven.** Rév község lakosságának egy része régi idők óta háziiparilag készíti a vizes edényeket: kantákat, korsókat. A fa drágulásával, a vízvezeték kiépülésével s más ilyen okokból ám az utóbbi időben nagyon megcsappant ezeknek a faedényeknek a jövedelme. A nagyváradi kereskedelmi- és iparkamara utján fordulnak a kereskedelmi miniszterhez, hogy pl. egy agyagipari tanműhely felállítása által segítene sanyaru helyzetükön. Így kellőleg kiképezve nemcsak primitív vizes korsókat, de más dolgokat is képesek volnának készíteni s jobban megélnének. A kereskedelmi iparkamara egy szakközege tegnap érkezett Nagyváradra s dr. *Sarkadi* Lajos kamarai titkár kíséretében kiment Révre, hogy a helyi viszonyokról tájékozást szerezzen s referáljon a miniszternek.

* **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést:

Alulírottak a maguk és számtalan rokonuk nevében fájdalomtól megtört szívvel jelentjük a felejtethetetlen anya, nagyanya, dédnagyanya, anyós, testvér és sógornó özv. *Feld* Józsefné szül. *Kálmán* Erzsébetnek élete 95-ik évében, folyó évi márczius hó 15-én, rövid szenvedés után történt gyors elhunytát. A megboldogult hült teteme folyó hó 16-án délután 3 órakor fog *Olaszi*, *Staroveszky* utca 160. sz. alatt levő lakásáról az izraelita sírkertbe örök nyugalomra helyezni. Nagyvárad, 1899. márczius hó 15-én. Béke lengjen porai felett! Legyen áldott emléke! *Feld* Samu, *Feld* Laura, férj. özv. *Steiner* Morné, *Feld* Róza, férj. *Fisch* Ferenczné, *Feld* Berta, férj. *Grünbaum* Hermanné, gyermekei *Feld* Jónás, *Schäfer* Dávid, sógorai. *Kálmán* Zsigmondné, sz. *Beck* Lotti, sógornó. *Kálmán* Zsigmond, testvér. *Pollák* Josephin, férj. *Feld* Samuné, menyé. *Weisz* József, *Fisch* Ferencz, *Steiner* Eliás, *Grünbaum* Hermann, mint vök. Számos unoka, dédunoka és déd-dédunoka.

* **Éltelt borhamisító.** Ismét elítéltek egy borpancsolót, aki ellen az ítéletet a belügyminiszter is megerősítette. *Fried* Sámuelnek hivják ezt az urat, 50 frt pénzbüntetésre s eljárási költségek megtérítésére ítélték. Elég enyhe ítélet az elharapódzott borhamisításra való tekintettel. Statáriumot kellene ellenük hirdetni és kegyelem nélkül szigoruan tömlöczölni.

* **Az anyai áldás.** Azznap, amikor *Hege* Sándor végleg elhatározta, hogy elfogadja a kereskedelmi tárczát, sürgőnyt menesztett *Szvaecina* Géza kolozsvári polgármesterhez. *Hege* Sándor gyengédségét s szívjóságát ez a sürgöny minden kommentárnál jobban igazolja. A sürgönynek ez volt a szövege:

«Szél felhívására elfogadtam kabinetjében a kereskedelmi tárczát. Légy szives édesanyámmal tudatni, kérve anyai áldását. Neki nem sürgönyzök, hogy meg ne ijedjen.»

* **Lopás a várban.** Nyolcz, jobbára 8—10 éves suhancz a mult napokban felmászott a vár-sánczon egy lomtár tetejére s arról néhány cserepet leszedve a nyíláson lemásztak s onnan nagyobb mennyiségű vasat elloptak, amit azután egy öszeresnek eladtak. A rendőrség a flukat elfogta s ellenök az eljárást megindította. A jeles ifjak a következők: *Markovits* János, *Bernát* János, *Hegedüs* István, *Bogdán* Ferencz, *Molnár* János, *Klein* Márton, *Valit* János és *Kalmstein* Hermann.

* **Általános tudott dolog, hogy a csuz és** köszvényes bántalmak legbiztosabb gyógyszere az a kitűnő kenőcs, mely *Zoltán* Béla udvari szállító gyógyszerárában Budapesten üvegenként 1 frtért kapható. E páratlan szer, mint számtalan elismerő- és köszönő levél igazolja, a legmakacsabb csuzos és köszvényes bajokat pár napi használat után biztosan meggyógyítja.

* **Feltékeny olasz.** Vad feltékenységében *Grimi* Gyula kőfaragó segéd a fővárosban leszurta az utcán a kedvesét, egy 16 esztendő leányt. *Grimi* Gyula néhány hónappal ezelőtt ismerkedett meg *Loid* Eszter 16 éves gyári munkásnővel, a ki iránt szenvedélyes szerelemre lobbant. A leány is megszerette a csinos olasz fiut s a mikor ez megkérdezte tőle, hogy akar-e hozzá jönni feleségül, a leány készséggel mondott igent. De figyelmeztettek, jelentette ki *Grimi* akkor, hogy én olasz vagyok és az olaszok feltékenyek. Ha észreveszem, hogy megcsalsz, megöllek. És azzal megmutatott kedvesének egy tört, melyet mindig magánál szokott hordani. A minap a fiatal ember azt vélte észrevenni, hogy a leány kaczerkodik egy legénynyel, a ki vele egy házban lakik. Ezért *Grimi* keserű szemrehányásokat tett *Loid* Eszternek. A leány hiába védekezett a vád ellen és hiába mondta vőlegényének, hogy az ő gyanuja aaptalan. *Grimi* nem hitt neki. Tegnap este munka után rendes szokásuk után találkoztak az utcán. *Grimi* megvárta a kedvesét és haza ment vele. A végzet egy hozta, hogy az illető fiatal ember éppen akkor lépett be a házba, mikor ők ketten vitatkozva oda értek. Erre végkép elhagyta önuralma az olaszt. Kirántotta törét és azt a leány mellébe döfte. Az olaszt elfogták s a leányt, kinek életbe maradásához kevés a remény, beszállították a kórházba.

* **Tolvaj eselédleány.** Egyik helybeli előkelő urinőt a napokban eselédje meglopta, elvitt 42 frt áru ruhaneműt. A leány a holmikát egy *Balogh* Ferenczné nevű asszonyhoz vitte, a ki azokat elrejtette. A rendőrség azonban a lopott holmikát megtalálta, mire a nemes szívű urnő úgy a leánynak, mint társának megbocsájtott s így az ügy békés uton véget ért.

* **Zarándoklat négy kegyhelyre, mint tavaly, Lordesbe, Jézus szive kegyhelyre, Paray le Monial Frarcziaországban, Einsiedeln, Svájcban és Wiltenbe Tirolban.** Indulás: 1899. évi július hó 6-án. Visszaérkezés: 1899. évi július hó 24-én. Utazás tartama: 18 nap. Utirány: Budapest, Bécs, Lincz, Salzburg, München, Lindau, Zürich, Genf, Lion, Toulouse, Lourdes. Vissza: Lourdes, Cette, Lyon, Genf, Zürich, Innsbruck, Bécs, Budapest. Atak: I. osztály 245 forint, II. osztály 185 forint, III. osztály 105 forint. A megállapított utiköltségbe kilencz napi teljes ellátás is bele van értve. Jelentkezni lehet 1899. évi június hó 15-éig a budapesti II. ker. plébániahivatalban, hol részletes program is kapható *Dömötör* Gedeon plébános vezetónél.

EGYESÜLETEK.

* **A polgári kör közgyűlése.** A következő meghívót vettük: Van szerencsém a Polgári Kör t. tagjait a folyó évi márczius hó 26-án délelőtt 11 órakor a kör helyiségében tartandó évi rendes közgyűlésre ezennel meghívni. Tárgyszorozat: 1. A választmány jelentése a kör évi működése és állapotáról. 2. A megvizsgált mult évi zárszámadás felülbírlása, a számadók fel-

mentése és a jövő évi költségelirányzat. 3. N. taláni indítványok. Nagyvárad, 1899. március hó 12-én. *Mezey Mihály*, elnök.

A megsértett Magyarország.

— Saját tudósítónktól. —

Fiume, március 15.

»Hrwtska Sloga« horvát lap szinte hihetetlen eseményről ad hírt, mely a fiumei kikötőben történt volna. Az esemény minket megdöbbsent, mert nemzeti államiságunknak egyenes megvetése, lealázása, de mert Ferencz Ferdinánd főherczeg trónörökös szerepel az eseményben; melyet a nevezett lap világgá kürtől, azért tartózkodással fogadjuk e hírt, melynek mibenlétének felderítése csak napok kérdése lesz. A parlamentben hihetőleg interpelláció tárgya fog a következő esemény lenni:

A »Pelikán« hadihajó *Ferencz Ferdinánd* főherczeggel fekete-sárga lobogókkal földiszítve érkezett be a fiumei kikötőbe, mely alkalommal fogadására megjelentek *Szapáry* László gróf Fiume kormányzója és *Gál* Tibor dr. miniszteri tanácsos és egy magyar lobogókkal feldiszített hajón akarták tiszteletüket tenni a főherczegnél.

Az Adria szellőjétől lengedező magyar trikolor láttára úgy látszik megijedtek a Pelikánok, mely azonnal hatalmas sip és zászlójelzés tudtára adta a kormányzó hajójának, hogy Ő felsége Ferencz Ferdinánd nem hajlandó a magyar zászlós hajót elfogadni. *Szapáry* László gróf és kísérete tehát kénytelen volt a fiumei kikötőbe vissza térni.

Hasonló elbánásban részesült az ugyan-csak hatalmas magyar lobogóval ellátott »László« nevű hajó, melyen a fiumei pénzügyigazgatóság szándékozott *Ferencz Ferdinánd* főherczegnél tiszteletét tenni. A »László« hajó kezdetben nem vette észre a látogatást visszautasító jelzést és már közel volt a Pelikánhoz, mikor is rakéta jelzéssel tették figyelmessé, hogy forduljon vissza.

A fiumei tengerészeti hatóság a múlt hónapban rendelte el, hogy a magyar tengerpart és a magyar és horvát társaságok hajóit ezután a nemzetközi hajózási lobogón kívül magyar nemzeti zászlóval is lássák el. Magyar nemzeti zászlókkal lássák el a kikötőket is. Ugy látszik, hogy az nem tetszett a Pelikánnak, mely első sorban a magyar zászlót utasította vissza és csak másodsorban ignorálta Fiume kormányzóját.

Budapest, március 15. (Saját t. táv.) A fiumei zászlósértés híre a főváros politikai köreiben nagy megdöbbsentést keltett, alig is merik elhinni, de megdöbbsentésük nőttön nő, mert még czáfolat rá nem érkezett. Ez ügyben *Kossuth* Ferencz fog interpellálni holnap a képviselőházban.

Közönség köre.

Nyílt levél.

Mottó: Heten vagyunk uram . . .
. heten.

Mély megilletődéssel olvastuk a szabadelvűpárt minapi gyűlésének leírását egy fővárosi lapból s különösen az a rész hatott meg, ahol az üdvözlöttek névsora van közölve, mert abból láttuk, hogy a párt lelkesedése oly sokoldalú, hogy szinte kimeríti a pártot, hiszen egy üdvözlöttre két egész és egy heted üdvözlő esett, aminél tovább menni már csakugyan nem lehet.

De a megható jelenet mellett egy gondolkozóba ejtő incidens is fordult elő.

Minden tiltakozás nélkül az lett állítva, hogy a borhamisítók üldözése a liberalizmus dekadenciáját jelenti.

Hallottuk már, hogy a fogyasztott szappanmennyiség egy-egy nemzet civilizáltságának biztos mértéke, de azért nem is sejtettük, hogy a liberalizmus a hordókban önthető szesz és ólomcukor tömege szerint mérhető.

Miután most ezt is megtanultuk, legyen szabad a következő kérdésekre kérni választ a szabadelvűpárt intézőségétől:

1. Csak hamisítani kell-e a bort, vagy megis inni a hamisítványt, ha a liberalizmust akarja szolgálni valaki.

2. Szabad-e a liberalizmus sérelme nélkül gyógyítani a hamis bortól megbetegedett polgártársakat?

3. Tűrhető-e liberális szempontból, hogy a keservesen csinált hamis bor után is bevegék a fogyasztási adót, úgy mint a magától termő bor után?

4. Szabad-e igazi borral konkurrencziát csinálni a hamis bornak?

5. Csakugyan a liberálizmushoz tartozik-e az, hogy a bort hamisítsák s csak az az igazi liberális, aki bort hamisít, vagy a hamisítót védi?

Különösen az utolsó kérdésre kérünk teljesen világos választ és ha erre a kérdésre igenlő választ kapunk, akkor mi — nem fuzionálunk.

*Hétnél több nemzetipárti
szóllősgazda.*

REGÉNY-CSARNOK.

TILTOTT UTAKON.

Landor Henrik utazásai és kalandjai Tibetben. 6

Fordította: **B. Gy.**

Megint ama sárház mögé vittek, hol jól hallottam a lámák dühös kiabálásait, kik *Tschanden* Singet kihallgatták és hallottam a korábbi ütések vérfagyasztó csattogását, melyeket még mindig osztogattak szolgálóink.

Esní kezdett az eső, ami szerencse volt reánk nézve; mert az eső úgy Tibetben mint Chinában nagy befolyást gyakorol a népre és mindenki tudja róluk, hogy még a csatát is abbahagyják azon időre, hogy az eső tart.

E nap is így történt. Amint az eső cseppek leestek, a lámák és katonák szétfutottak és mindegyik igyekezett a sátorba jutni; engem is magukkal vittek a legközelebbi sátorba, melyet az őrizetemre kirendelt örök és katonák zsufolásig megtöltöttek.

A sátorban hátul ült keresztbevetett lábakkal egy magasrangú tiszt. Szép, piros, arannyal és leopárdbőrrel ékített köpenyt és magasszáru, piros és fekete bőrből készített chinai csizmát viselt. Övén pompás kard csüngött, melynek masszív ezüstmarkolata nagy darab korall és malachit kövekkel volt kirakva.

Ennek az embernek, ki 50 és 60 év közöttinek látszott, intelligens, előkelő, becsületes és jóságos arczifejezése vala. Az első pillanattól kezdve, amint megláttam őt, éreztem, hogy barátom lesz. És valóban, ez a tiszt volt az egyedüli,

ki, míg a lámák és katonák példátlan gorombasággal bántak velem és minél több keserűséget iparkodtak nekem szerezni, irántam bizonyos tiszteletet tanusított és magamviselőtet becsülni látszott. Maga mellett helyt készített részemre s jelt adott, hogy mellé üljek.

— Én katona vagyok, — mondta méltóság-teljes hangon és nem láma. Én *Lhassából* jöttem embereimmel, hogy téged elfogjalak és te most az én foglyom vagy. Még sem mutattál semmi félelmet és ezért becsüllek.

S midőn ezeket mondta, meghajította fejét, homlokát homlokomhoz érintette, nyelvét kissé kinyújtotta, hogy tibeti módon az ő mély szomoruságát és részvétét irántam kifejezze. Azután közmozdulatokkal értésemre adta, hogy szeretne még többet is mondani nekem, de a jelenlevő katonák miatt ezt nem teheti.

Erre azután barátságos társalgást kezdünk, mely alatt megmondta hogy ő egy *Rupun*, mely a tábornoki ranghoz legközelebb álló méltóság. Iparkodtam neki minél világosabb magyarázatokat adni az angol katonaságról és fegyverneméről, mit ő nagy érdeklődéssel hallgatott. Mire ő is igen érdekes dolgokat beszélt el a tibeti katonákról. Háborus időben, vagy ha a szolgálati jegyzékbe föl van véve, minden férfi katona Tibetben. A rendes hadseregbe soroztatik minden erőteljes és egészséges ifju, ki a 17 évet betöltötte; a nyomorékok vagy gyengék, mint alkalmatlanok, visszautasítottak. A tibeti katonánál a legtöbbre becsült tulajdonság a lovaglásban való ügyesség és a vak engedelmesség. A *Rupun* a kanóczpuskát tartotta a világ leghasználhatóbb puskájának, mert az ő véleménye szerint, ezzel mindig lehet löni míg puskapor van, mert golyó helyett bármit, követ, rögöt, szegyet stb. lehet beletenni.

A mint nekem elbeszélte, *Lhassában* és *Schigatseben* tömérdek sok ilyen fegyvert készítenek és a legtöbb tibeti félinak van belőle. A puskaport is ott csinálják salétromból és az országban bányászható kénből.

Midőn a *Rupun* látta, hogy mily nagy figyelemmel hallgatom szavait, rendkívül meg volt velem elégedve és felsorolotta a tibeti hadsereg tisztjeinek rangfelsorozatát.

A legalsóbb rang a *Tschupun*, csak tíz ember áll alatta; azután következik a *Kiamsambau* vagy *Kiapun*, a tiszt, ki száz embernek parancsol és a *Tungpun*, ki ezernek. Csak ritkán történik meg, hogy ezen tisztek megfelelő számú csapatot vezessenek, mert akárhányszor megesik hogy az »ezernek parancsnoka« csak 3—400 emberrel rendelkezik. A *Tungpun* felett áll a *Rupun*, a tábornok segédtsíztje; azután következik a *Dahpun* vagy főtiszt; a legmagasabb rangú pedig a *Magpun*, a fővezér.

Egy ilyen generállal megismerkedtünk *Gyanemában*. Az én kedves társalgóm ugyan azt mondta, hogy a tiszteket az ő harczi vitézségük testi erejük és lovaglási ügyességük szerint szokták választani és magasabb rangba helyezni, de én jól tudtam, hogy ez nem éppen így van. A tiszt állásokat rendszeren azoknak adták, kik érte legtöbbet tudtak fizetni és olyan családból való egyéneknek, kik a lámák protectiója alatt állottak. Sőt gyakoriak az esetek, hogy a tiszt állásokra nyilvános árverést tartanak s a legtöbbet ígérők nyerik el.

(Folyt. köv.)

Hivatalos közlemény.

A hernyózás elrendelése.

A városi kapitányi hivatal által figyelmeztetik mindenki a hernyózási szabályrendeletre s a földmivélsügyi m. k. miniszter ur ő méltósága által 6412—III. 7. sz. a kibocsátott rendeletére, mely szerint minden birtokos, bérlő vagy gondnok tartozik minden évben március 30-ig a kertjében, udvarán, szőlőjében, szóval a város határán birtokában levő minden fáról, cserjéről és sövényről az ősszel visszamaradt hernyófészkeket és tojásgyűrűket leszedni és azokat tűzveszélyre alkalmas nem szolgáltató módon elégettetni. Az irtásnál főfigyelmet fordítandó a legtöbb kárt okozó úgynevezett »fehér galagonya pillangó« és sárga »fampille« hernyóira, illetve azok fészkeire, továbbá a gyapjas pille pitéire és a gyűrűs pillére. A

mulasztók 2—50 frtig terjedhető pénzbüntetés-sel, nem fizethetés esetén, aránylagos elzárás-sal büntetettek.

Kelt Nagyváradon, 1899. évi márczius hó 10-én.

Ifj. Rímmler Károly,
rendőrkapitány.

TAVIRATOK.

A pápa a Dreyfus ügyről.

Bécs, márczius 15. (Saj. tud. táv.) Boyer d' Ágoston nemrég beszélgetést folytatott a pápával, mely beszélgetéséről így számol be a Figaróban: Beszélgetésünk alkalmával a pápa csakhamara Dreyfus-ügyre terelte a beszélgetést. Többek közt a következőket mondta: Milyen nagy bajt hoz Franciaország valamennyi többi országra azzal, hogy rendben és mérsékletbe nem ad nekik jó példát. Nem-e Franciaországa világ szíve, melynek verése után indul valamennyi többi nemzet? nem pusztítja-e el Franciaország a jelen pillanatban összes nemzeti erejét haszon nélkül való küzdelemben? Hol látjuk ebben a vad párttusában a nagylelkűség egyetlen vonását, mely nélkül a francia nemzet sohasem szűkölködött? Hol vannak az új Jeane d' Aroc-ok? hol van a régi Franciaország sugalmazásának magas hangja? A pápa ezután azon való sajnálatát fejezte ki, hogy még a Dreyfus ügynek a semmitűszék egyesült tanácsaihoz való utasítása sem tudta a szenvedelmeket lecsillapítani.

Kossuth Ferencz Czegléden.

Budapest, márcz. 15. (Saj. tud. táv.) Kossuth Ferencz a márczius 15-ét Czegléden töltötte leglelkesebb párthivei körében. A városháza erkélyéről szólott a nagy sokaságnak, vázolta a mai nap jelentőségét Szakadatlan éljenzés között vonult azután a sokaság a temetőbe a honvédsírokhöz.

Beteg főherczeg.

Budapest, márcz. 15. (Saját tud. t.) Ernő főherczeg Arcóban igen rosszul lett. Semmi remény sincs felgyógyulásához.

Polónyi Hajdu-Szoboszlón.

Budapest, márcz. 15. (Saj. tud. táv.) Polónyi Hajdu-Szoboszlón tartott márczius 15-én beszámolót, melyben már az alakítandó új párt célját és elveit is fejtegette. A delegáció kérdésével foglalkozott bővebben. Elérkezett az idő — ugymond — melyet Kossuth Ferencz is kőnczedált levelében, amikor már van is kényszerítő ok, hogy a függetlenségi párt is belemenjen a delegációba. Szerinte erre szükség van, mert a delegációban az ellenzék a külföld előtt ezentul csak a clericális néppári képviselné. E kérdés fölött azonban megvárja egy összehívandó függetlenségi országos értekezlet döntését.

A pestis.

Dsedda, márczius 15. Hivatalos jelentések szerint itt február 23-tól márczius 13-ig 18 ember halt meg pestisben. Eddig 16,000 zarándok érkezett ide. (M. Táv. I.)

Bombay, márcz. 15. A halálozások száma a múlt héten 2312 volt, tehát 119-el kevesebb mint az előző héten. A lakosság kivándorlása apad. Bizton remélik, hogy a járvány nemsokára csökkenni fog. (Magy. Táv. Ir.)

Törökország és a világbéke.

Konstantinápoly, márcz. 15. A portának a leszerelő konferenciára vonatkozó orosz jegyzékre adott válasza, amelyet ma küldtek el, azt mondja, hogy a porta elfogadja az előterjesztett programot a tárgyalás alapjául. (Magy. Táv. Ir.)

Az albánok mozgalmá.

Konstantinápoly, márczius 15. Legújabb hírek szerint a török kormány befolyása alatt álló albán pártok még egy nagy gyűlést terveznek, amelyet még e hó folyamán a koszovói vilajetben akarnak megtartani. Eredetileg márczius 8—20-ára tervezték a gyűlést, de úgy látszik, hogy erre az időre nem bizonyosak még a részvétel felől. A gyűlés főcélja, úgy látszik az, hogy Közép- és Alsó-Albánia eddigelé tartózkodóan viselkedő törzseinek csatlakozását is megnyerjék, minthogy eddig kizárólag a koszovói vilajet és Dibra város albánjai vettek részt a mozgalomban. (Magy. Táv. Ir.)

Törökország fegyverkezése.

Konstantinápoly, márcz. 15. A török hadügyi kormány végleg megkötötte a szerződést a Hirtenberger-féle sanktpölteni gyárral a 100,000 Mauser-féle töltény gyártására való teljes gépberendezés szállítására. Állítólag már ki is fizettek 450,000 frankot a vételár egyharmada fejében. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Az osztálysorsjáték.

A III-ik sorsjáték VI. mai húzásánál a legnagyobb főnyeremény 40.000 koronát a 395. számú sorsjegyre esett, mely sorsjegyet Lippold Pál főelárúító Ferencz-József rakpart 6—7 sz. adta el, 10.000 koronát nyertek: 24695 45850 55368 99133 — 5000 koronát nyertek: 280996 45115 29121. — 2000 koronát nyertek: 6808 9679 14685 15605 15305 15675 17308 24455 26737 34172 46638 15295 75180 79854 82628 88612. — 1000 koronát nyertek 160 12780 17693 18199 20015 20270 22740 22742 24325 24952 44874 44892 46517 48855 50149 51692 56619 56785 747198 61316 62401 62663 63498 63686 67249 68477 68491 75991 76305 7704 77022 78501 80640 82463 83097 83370 86803 79287 93101 97276 97646 500 koronát nyertek 555 560 1150 2159 5765 6433 7787 10988 11595 12422 12613 12703 14115 19226 19846 22698 23142 25257 26607 27833 31691 33361 34290 37632 37646 38147 38593 41100 42998 45635 45947 56037 47203 48257 55150 57647 62444 54137 64476 65044 71210 72908 74978 75993 76600 78623 79328 84692 85739 89554 91006 92052 92248 95420 97047 98518 98780

A „Biharmegyei Gazdasági Egyesület” közgyűlése.

A gazdaközönség minden oldalról körül van véve ellenséggel. Az időjárásom kívül más veszedelmek egész nyáron megsemmisítéssel fenyegetik keserves fáradozásának eredményét.

És mégis azt látjuk, hogy a gazdák nem gondolnak eléggé saját érdekeikkel.

A gazdasági egyesület tisztán a gazdálkodók érdekeinek előmozdítását tűzte ki célul. S alig pár száz tagja van az egyesületnek.

De még ezek sem érdeklődnek az egyesület és ig saját ügyeik iránt. A tegnapi megtartott választmányi és közgyűlésen alig jelentek meg 10—15-en.

Előzőleg a választmány tartott ülést.

Jelen voltak: Szabó József elnök, Beöthy László, Schlauch Nándor, Vidovich György, Szunyogh Péter, Bereczky Géza, Piathy Miklós, Csapó Dezső, gr. Pongrácz Vilmos, Pekanovits Imre, Géczy Lajos, Száhländer Károly, Márkus László dr., id. Gálbory Sámuel, Kiss Elek, Wertheimstein Alfréd, Cziffra Gerő, Alexander Lajos, Markovits Károly, Miskolczy Árpád stb.

Titkár bemutatja a földmivélsügyi miniszter által az egyesületnek megküldött munkákat.

Hosszabb vitát keltett a miniszter leirata, a mező-keresztesi állomás és az állami ut között levő uttest kikövezése és ennek fedezése céljából a vasuton fel- és leadott áruk követvám alá vonása tárgyában.

A választmányának nincs kifogása a követvám behozatala iránt.

Az országos gazdasági egyesület felhívásához képest, a gazdaközönséget buzdítani fogja a szegedi gazdasági országos kiállításon való részvételre.

Az országos m. gazd. egyesület kebelében tartandó értekezletre az egyesület elnöksége Telegdy József orsz. képviselőt, mint az egyesület választmányi tagját küldték ki. — Tudomásul vették.

Az erdélyi gazdasági egyesület feliratát, a cselédeknek beszerzendő 100 literen felüli szesz adómentessége iránt, hasonló felirattal pártolják.

Bejelentette az elnökség a folyó évben a megye több gazdasági gőcpontján tartott felolvasások eredményét. — Örvedetes tudomásul vették.

Az egyesület zárszámadását a számvizsgáló-bizottság rendben találta. A bevételek 8064 frt 18 kr, a kiadás 6530 frt 45 kr volt s így a maradvány 1533 frt; ezenkívül a tenyészállat-alap vagyona 11,820 frt. — Tudomásul vették.

Nem a legörvedetesebb az elnökség jelentésében, hogy a tagok egy része nem fizeti évek óta a tagsági díjat. Ezek tartozását feirják s őket törlik a tagok közül.

Részvétellel említi fel a jelentés Balázsházy Bertalan, Bartos Gábor, Szakszó Rezső és Zoley János tagok elhunytát.

Több tag belépését bejelentették.

A tagok száma jelenleg: Alapító tag 146, rendes tag 343.

Az egyesület mintatelepének bevétele az 1898. évben 2378 frt 07 kr. volt.

Az elnökség előterjesztést tett a miniszterhez, hogy a budapesti tőzsdei jegyzéseket a megye területén: B.-Ujfaluiban, N.-Szalontán, Érmihályfalván, Székelyhidon és Tenkén távirati uton hozza a közönség tudomására.

Az elnökség jelentése foglalkozik még a malmok visszaélései, a gabona-uzsora tárgyában tett intézkedésekkel.

Ismerteti a mező-hegyesi ménes birtok tanulmányozására tett tanulmány-utak befolyását, kellőleg kiemelve a tanulmányut hasznát.

Az egyesület belépett az orsz. hitelszövetkezetbe, s 5 részvényt irt alá, 5000 koronával.

Erzsébet királyné emlékére az egyesület telkének keleti részében 300 □-öl területű ligetet létesítenek Erzsébet-liget néven s átadják a közönség használatára.

Végül a legnagyobb elismerés hangján emlékezik meg az elnökség jelentése Darányi Ignác földmivélsügyi m. kir. miniszter működéséről, a ki már is sokat tett a mezőgazdaság emelése s főként a szőlőmivélés érdekében a

borok hamisításának üldözése által. Indítványozza az elnök, hogy az egyesület választmánya javasolja a közgyűlésnek, miszerint a gazdasági egyesület fejezze ki őszinte elismerését és köszönetét **Darányi Ignác** földmívelésügyi miniszternek.

A választmány az elnökség jelentését elfogadta.

*

Ezután a közgyűlést tartották meg.

A választmányi ülésen tárgyalt fontosabb ügyek kerültek a planum elé.

A zárszámadásokat elfogadták s az illetőknek megadták a felmentvényt.

Az elhunyt tagok felett részvétellel nyilatkozott a közgyűlés.

Az Erzsébet liget elkészítésére az elnökséget felhatalmazták.

Tudomásul vették a Fonziere biztosító intézettel újabb 10 évre megkötött szerződést. Lelkesedéssel elhatározták, hogy a borhamisítók üldözéseért megleghangu feliratban üdvözlük **Darányi Ignác** földmívelésügyi minisztert.

Az egyesület 1899. évi költségelirányzatát elfogadták; a bevétel 6593 frt 96 kr, a kiadás 6593 frt 09 kr.

Az Erzsébet szoborra megszavaztak 50 frtot, a szegedi orsz. gazdasági kiállításra kiosztandó díj 50 frtot.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

A buzaring. A fővárosi Erzsébet-malom azon hírrel szemben, mintha ő is részt venne a hirhedt buzaringben, kijelenti, hogy ez csupán csak tévedésen alapszik, mert semmiféle ringben részt nem vesz és az említett cikkben csatolt üzelmekben teljesen távol áll.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, márczius 15.

Az irányzat gyenge	
Oszták hitel	371.90
Magyar hitel	400.50

Államvasut	363.75
Rimamurányi	307.—
Magyar jelzálog	249.—
Salgótarjáni	636.—
Wagon-kölcsön	623.—
Villamosvasut	225.—
Magyar leszámítoló	353.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	404.50
Kereskedelmi	1011.50
Déli vasut	78.—

Az irányzat nyugodt

Bács, márczius 15.

Oszták hitel	369.30
Magyar hitel	398.80
Államvasut	361.97
Birodalmi márka	58.75

Határidők.

Az irányzat szilárd

Buza márcziusra	10.49
Uj tengeri	4.57
Kozs őszre	8.55
Zab őszre	5.75
Tengeri augusztusra	
Buza októberre	8.63

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. márczius 15-én.

Magyar aranyjárdék 4%	119.80
Magyar koronajárdék	97.75
Magyar vasuti kölesön aranyban 4/10%	121.—
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2/10%	101.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	120.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	9675
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.75
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	96.75
Magyar nyeresémi-sorsjegy-kölesön	172.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölesön	141.50
Oszták járadék papirban	101.—
Oszták járadék ezüstben	100.75
Oszták járadék aranyban	120.—
Oszták korona járadék	101.40
Oszták államsorsjegyek	140.—
Oszták magyar bankrészvény	920.—
Magyar hitelbankrészvény	397.25
Oszták hitelintézeti részvény	369.50
Oszták-magyar államvasuti részvény	360.50
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	358.60
Németbirodalmi márka	58.05
London vista	120.40
Párisi vista	47.80
20 márkás arany	11.79

A szerkesztésért felelős.

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTÉR

Uj ékszer-üzlet megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására juttatni, hogy a „**Latzkó testvérek utóda Löbl Ede**“ ur volt helyiségét átvettem és abban a modern igényeknek teljesen megfelelő uj

ékszer-üzletet

rendeztem be.

Főtörekvésem mindenkor arra fog irányulni, hogy a nagyérdemű közönségnek **izléses és művészi kivitelű ötvös-munkákkal és árukkal** szolgálhassak és szolid szabott árainmal a bizalmat teljes mértékben kiérdemeljem és meggyerjem.

Üzletem megtekintésére a nagyérdemű közönséget tisztelettel felhívom s vagyok

kiváló tisztelettel

Kálmán Sándor,
ékszerész.

ERŐDI H. CZUKRÁSZATA

Nagyvárad, Fő-utca.

Felvállal és pontosan teljesít, úgy **helybeli**, mint **vidéki**, mindenféle szakmájába vágó megrendeléseket **mérsékelt árak** mellett.

Vidéki küldemények gondos csomagolás és pontos **szétküldés** következtében, rendes időben és **sértetlen** állapotban érkeznek.

Ugyanott mindenféle húsvéti csukor, selyem- és plüs-disztojások 3 krtól 10 frtig kaphatók.

Nagy kiárusítás!

Fő-utczai (Olaszi) üveg-, porcellán- és lámpa-kereskedésében raktáron levő

Majolica, Fayance, Teracota egyéb diszárukat, olajnyomatu képeket,

mivel azokat jövőre tartani nem szándékozom, minden elfogadható áron **kiárusítom.**

— Továbbá az üzlethelyiség nagyobb javításának eszközölhetése végett más egyéb árukat is **mélyen leszállított áron** bocsájtok a nagy készlet és helyszüke miatt eladásra, u. m. **étkező, theás, kávé, ozsonnás, fekete kávé** és **mosdó-készleteket, lámpákat, csillárokat, üveg-készleteket, konyhai edényeket, alpacca China-ezüst árukat és evő-eszközöket.**

Tisztelettel:

Déry János,

Nagyvárad, Olaszi, Fő-utca.